www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 157. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 7. липня, 1923.

THREE CENTS — VOL. XXXI. — No. 157. — Jersey City, N. J., Saturday, July 7, 1923.

СТАЛЕВИЙ ПРОМИСЛ В АМЕРИЦІ ГОДИТЬСЯ СКАСУВАТИ 12-ГОДИННИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ

ТАКОМА, Ваш., 5. липня. — Відїздячи в дорогу до Аляски, президент Гардинг заявив, що директори Американського Зелізного і Сталевого Інституту згодилися скасувати 12-годинний робучий день в як найблизшому часі, а привернути 8-годинний час праці для більшости робітників, а лише для частини оставити 10-годинну шихту.

Провідники сталевого промислу, казав президент, заявили, що вони не можуть так скоро перевести потрібної зміни ізза недостачі робучих сил в Америці.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ ПРО АМЕРИКАНСЬКУ ТОРГОВЕЛЬНУ ФЛЬОТУ

ТАКОМА, Ваш., 5. липня. — Президент Гардинг відплив нині разом зі своїм товариством в дорогу на Аляску.

Перед виїздом він заявив, що американське правительство стремить до того, щоб американську торговельну фльоту поставити на першому місці.

Він заявив, що він не конче побивається за тим, аби американська торговельна фльота була під державною контролею, але волить і таке вирішенне справи аніж понеханнє торговельної фльоти, яка є життєвою потребою економічного розвитку Америки.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПЕНСИЛВЕНІЯСЬКИХ МАЙНЕРІВ І ВЛАСНИКІВ КОПАЛЕНЬ УГЛЯ

ЕТЛЕНТИК СИТІ, Н. Дж., 6. липня. — Нині буде тут конференція власників копалень твердого угля і представників майнерів у справі 11 домагань майнерських юнїй стейту Пенсилвенія.

Ходить о нову умову, яка буде обовязувати 156,000 пенсилвенійських майнерів. Дотеперішня умова вигасає 31. серпня с. р.

18,000 НОВИХ ІМІГРАНТІВ ПРИБУЛО СЬОГО ТИЖНЯ ДО ПРИСТАНІ НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 5. липня. — На 4-ого липня перейшло через Еллис Айленд 1,394 чужинців, котрі прибули до Америки зі старого світа.

Нині перейшло туди понад 1,800, а до кінця тижня загальне число прибувших іміґрантів від 1-ого липня с. р. винесе понад 15,000 осіб.

До висадження з кораблів на другий тиждень остається ще 3,000 осіб. Значить загалом тепер прибуло сюди з Европи, а також з Азії й Африки понад 18,000 нових іміґрантів.

ФЕДЕРАЛЬНІ ПРОГІБІЦІЙНІ УРЯДНИКИ ПРОСЯТЬ СТЕЙТОВУ ВЛАДУ О ПОМІЧ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 6. липня. — Федеральні прогібіційні урядники заявляють, що не можуть собі дати ради з пачкованням алькогольних напитків з Европи і з Канади. Вони віднесились до Вашингтону, аби федеральна прогибіційна влада просила губернора стейту Ню Йорк, Смита, щоби дав федеральним урядникам поміч для переслідування пачкарів алькоголю.

НЮ-ЙОРСЬКА ЮНІЯ МУЛЯРІВ ПРИЙМАЄ НОВИХ 240 ЧЛЕНІВ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 6. липня. — Ню-йорська юніє мулярів хоче принятн нових 240 мулярів до робіт при будові міських шкіл в Ню Йорку з денною платнею по 12 долярів.

Приватні підприємці платять по 15 до 16 долярів.

ЛЕВАЕТЕН

НЮ ЙОРК, Н. Й., 6. липня. — Капітан найбільшого американського пасажирського корабля Левастен (бувшого німецького Фатерлянд) прислав іскрову телеграму, в якій повідомляє, що корабель попав у велику мраку і плине лише 8 миль на годину.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ ЗДОБУВАЄ НАДІЇ

ВАШИНГТОН, Д. К., 5. липня. — В тутешніх республиканських кругах заявляють, що президент Гардинг у своїй подорожі на Захід доповнився, що його нарік виберуть знову президентом на нову канденцію.

Кажуть, що він вірить, що здобуде Схід тому, що він проти радикалізму, якого на Сході не люблять, а Захід тому, що він за прогібіцією.

Кромі того, як кажуть, президент Гардинг вірить, що він своєю угодовостю приєднає собі навіть робітництво, а посередньою дорогою між противниками і прихильниками Ліґи Народів здобуде теж обі сі групи.

Він знає, що важну ролю у виборній аґітації буде грати справа податків, але ані він ані загалом республиканці не гадають обіцювати ще на другий рік обмеження податкових тягарів.

ЦІНИ ЗБІЖА В АМЕРИЦІ ПАДУТЬ

ШИКАГО, Ілл., 3. липня. — Гарна погода сьогорічної весни і зачатку літа вплинула на спадок цін збіжа на тутешньому збіжевому торзі.

Нині впали тут ціни пшениці, вівса і кукурузи.

ДАЄ ПІВ МІЛІОНА ДОЛЯРІВ ЗА БІЙКУ

НЮ ОРЛІНС, Ла., 5. липня. — В. А. Ковкер, голова гімнастичного клюбу в Ню Орлінс, виславсь до секретаря боксерської комісії стейту Дізірто, Ричарда Т. Борка, котрий був на боротьбі в Шелбі, Монт., телеграму, щоби старався нагодонити Демпсія і Гіббонса, аби приїхали битись до Ню Орлінс.

Ковкер в телеграмі годиться на заплату для обох боксерів в сумі пів міліона долярів.

НЕ СТВОРИЛИ ПШЕНИЧНОЇ РАДИ.

Премієри двох канадійських провінцій, Саскечевану і Алберти враз із головами фармерських організацій із західних провінцій не зуміли створити Пшеничної Ради, яка заявилась би продажню пшениці сього року. Оба премієри признались до того в заяві, яку подали пресі 22. червня с. р. За найголовнійшу причину своєї невдачі вони падають відмову Манитоби взяти участь у створенню Пшеничної Ради. Премієри старалися створити Пшеничну Раду з помочию дирекції спілок Саскечеван Кооперейтиф Елевейтор Ко. і Юнайтед Грейн Ґровера. Коли одначе прийшлось найти людий на найбільше відвічальні становища, запропоновані кандидати відмовились. Не бачучи належитої піддержки для пляну Пшеничної Ради, премієри остаточно прийшли до заключення, що раду створити годі.

Тепер лишається ще одинока можливість, що фірми, які займаються скуповуванням збіжа створять добровільний пул для продажі збору пшениці сього року.

ДОЩІ В ЗАХІДНІЙ КАНАДІ.

Недавно упали великі дощі в цілій Західній Канаді і богато причинились до гарного зросту збіжжа. Сі дощі вартують фармерам міліони долярів. Досі була всюди посуха, збіже стало жовкнути і розпука хапала фармерів. Після сих дощів сьогорічні жнива заповідаються знаменито.

НОВА УКРАЇНСЬКА АНТИКА У ВИННИПЕГУ.

В руки Українців перейшла одна з найбільше звісних антик у Виннипегу (провінція Манитоба, Канада), положена на самому центрі української дільниці. Се Empire Drug Store, на розі улиць Селкерк і Мек-Ґреґор. Аптику провадять тепер Ілія Симчич і Микола Залозецький. Симчич недавно скінчив з відзначенем школу фармацевтики, а Залозецький яко студент фармацевтики робив в тій аптиці вже пару літ.

УКРАЇНСЬКІ ТАНЦІ.

Відомий виконавець національних українських танців Авраменко після успішного турне по Волині повертає на гостинні виступи до Львова, а відтак відїздить закордон, де має намір виступати на европейських сценах з українськими танцями.

НОВИЙ ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ.

Дня 18. червня, 1923, осягнув д. Григорій Скеґар титул доктора на дентистичному факультеті університету в Шикаґо (Нортвестерн Юниверситі.)

ЩЕ ОДИН КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ СТАВ ЛІКАРЕМ.

Між двайцять чотирма студентами, які з успіхом скінчили сього року медицину в університеті Мек Ґіл в Монтреалі (в Канаді) був також один Українець, Іван Якимишак з Плезент Говм, Ман., брат посла до манітобського сойму, Дм. Якимишака.

СОВІТСЬКА ПРОПАГАНДА В АЗІЇ.

Аґенція Райтера подає велику ноту еміра Бухарського до англійського уряду, в якій емір Бухарський скаржиться на совєтську пропаґанду в центральній Азії і вимагає її припинення. Копії цієї ноти подані Японії, Італії, Злученим Державам, Туреччині, Персії і Лізі Народів. Аґенція Райтера зазначує, що мова йде про ту пропаґанду, яка являється головним предметом обміркувань на нарадах лорда Корзона з Крассіном.

ПРАВОСЛАВНИЙ МИТРОПОЛИТ ОСІВ У ВАРШАВІ.

Волинський митрополит Діонизій виїхав до Варшави, де буде його постійна резиденція. Для переїзду польський уряд вислав до Кремінця окремий вагон-сальонку, а на перевоз річей кілька вагонів.

ЛЯХИ СУДЯТЬ УКРАЇНЦІВ.

Дня 9. червня відбулась в найвисшому суді у Варшаві розправа полковника української армії Володимира Федоровича з приводу жалоби невважности проти засуду з 1922 р. перед судом присяжних у Львові. Тоді засуджено полк. Федоровича на кару смерти яку замінено на 15 літ вязниці. Найвисший суд у Варшаві зніс сей вирок і запорядив поновну розправу в найблизшій каденції присяжних суддів у Львові.

ГОНЯТЬ ЇХ З НІМЕЧЧИНИ.

До Польщі щоденно прибувають нові транспорти робітників прогнаних німецьким урядом з Німеччини. Робітники нарікають на переслідування Поляків у Німеччині.

ЕКЗЕКУЦІЯ В ПОЗНАНІ.

В Познані розстріляно Антона Собчака, засудженого на смерти за злочин вимордування цілої родини в цілях рабункових.

НАСТРОЇ НА СОВЕТСЬКОМУ СЕЛІ.

Ґазета „За Свободу" подає передрук з „Воронежской коммуны", який яскраво характеризує сучасні настрої совєтського села: „В острожському повіті селян хтось лякає скорим поворотом поміщиків. В лисянській волости в сільсько-господарській колектив комуністів, які переселились на колишню поміщицьку землю біля Ново-Михайлівського хутора. У колектива є льокомобіль і всі сільсько-господарські знаряддя. Селяни таксамо хочуть туди переселитись, але бояться: що буде з нами, коли землю назад заберуть поміщики".

А деякі селяни Гиловської волости ще до сього часу даремне носять молоко колишньому поміщикови Бабинешеву, „підлещуються на випадок повороту".

В Острогожському і Валуйському повітах поширюють чутки про якийсь „граб-податок" який нібито буде стягатись за розграбоване націоналізованих маєтків.

Деякі валуйські селяни навіть довідались точно, скільки мають стягати з їх села. Так кажуть, що хуторови Коновалову доведеться платити за маєток Будберґа 80 міліярдів рублів.

Бувають навіть такі розмови: За що ми будемо платити по 70 рублів, говорить один селянин до другого. Ви грабували, ви і платіть.

А в с. Лівни ходить чутка, що всі податки з вагітних жінок будуть стягати в подвійному розмірі.

МАЙЖЕ 100.000 БЕЗРОБІТНІХ В ПЕТРОГРАДІ.

На 25. квітня с. р. в Петрограді зареєстровано 99480 безробітних, яких поділено на три групи. Перша ґрупа неповітніх мешканців Петрограду. У скількости 38.000 людий має бути викинена до місць постійного замешкання коштом держави; друга ґрупа у скількости 41,000 людий має бути звільнена від всяких податків і буде удержувати державну допомогу; третя ґрупа буде звільнена від податків без видачі державної допомоги.

СТРАШНИЙ ҐРАД НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Совітська преса доносить, що на Великій Україні упав 68,000 десятин засівів. Найбільше потерпіла ґубернія київська, подільська і катеринославська.

АНГЛІЯ ГОТОВИТЬСЯ ПОКИНУТИ ФРАНЦІЮ

ЛОНДОН, 5. липня. — В тутешніх меродоних кругах заявляють, що англійське правительство рішилось покинути Францію і зачати окремі самостійні переговори з Німеччиною, якщо Франція не змінить свого дотеперішнього становища у відношенню до німецьких „воєнних відшкодовань" для алянтів.

Премієр Стенлі Болдвин заявив, що коли Англія і Франція розвяжуться і підуть самостійно, так Велика Британія матиме набудуче свобідні руки у своїй політиці, а також Франція мусітьме віддати Великій Британії всі воєнні довги.

В ІРЛЯНДУ СПОКІЙ

ЛОНДОН, 5. липня. — Сюди прибув ґенеральний ґовернор Ірляндії Німоті Гіл на конференцію з британським правительством у ірляндських справах.

В розмові із звітниками часописий заявив він, що Ірляндія тепер така спокійна як і Велика Британія.

Він зазначив, що найважнійшим питанням ірляндської влади є випущенне на волю 10,000 політичних вязнів. Одначе, каже він, ірляндська влада хоче їх всіх як найскорше випустити на волю і вже приступила до діла, випускаючи тижнево по 300 вязнів.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ШЕПТИЦЬКИЙ ВИЗВАВ ПІЛСУДСЬКОГО НА ДВОБІЙ

ВАРШАВА, 5. липня. — Бувший президент Польщі і головний командант польської армії маршал Юзеф Пілсудський на недавній військовій конференції посварився в різкий спосіб з теперішнім польським міністром війни ґрафом Станиславом Шептицьким.

По сій суперечці Пілсудський уступив зі становища шефа воєнної ради, Польщі, яке у випадку війни віддає йому головну команду над польською армією, а Шептицький визвав його на поєдинок.

Тепер приятелі Пілсудського і Шептицького стараються наклонити обох, щоби покинули гадку поєдинку, а помирились в добрий спосіб.

ПІЛСУДСЬКИЙ НАЗИВАЄ ЛІДЕРІВ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ Й АРМІЇ БАНДОЮ КРИМІНАЛЬНИКІВ

ВАРШАВА, 5. липня. — Вчера була вечера, на якій маршал Юзеф Пілсудський попрощався з представниками польської армії і своїми політичними приятелями.

У своїй промові на сій вечері маршал Пілсудський сказав:

„Я покинув провід армії, бо яко чесний жовнір не можу підпирати тої БАНДИ КРИМІНАЛЬНИКІВ, ЯКА СМЕРДИТЬ УМОВИМ БРУДОМ".

Міністер війни, генерал ґраф Станислав Шептицький, взяв сі слова за зневагу польської армії і визвав його на поєдинок.

Двобій уже відбувся нині досвіта в парку „Лазенок". Оба стріляли до себе з револьверів і оба кулями виминули себе „на волос". В сей спосіб покищо спір скінчився, а новий скандал зачався.

ВЕЛИКІ ЛІТАКИ З НІМЕЧЧИНИ ДЛЯ ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ НА УКРАЇНІ

БЕРЛІН, 5. липня. — Нині доставлено з Німеччини в Москві перші великі літаки, які большевики замовили в Німеччині для військової служби на Україні.

Се літаки нового типу Дорнієра. Вони збудовані виключно з алюмінї. Двигають по 6 осіб. Мають силу 200 парових коний, а скорість 160 миль на годину.

18 ЛІТ ВЯЗНИЦІ ДЛЯ АНАРХІСТА ЗА ЗАМОРДОВАННЄ МІНІСТРА

ПРАҐА, столиця Чехо-Словаччини, 5. липня. — Тутешній суд засудив анархіста Йосифа Совну, котрий убив чесько-словацького міністра скарбу д-ря Алойзія Разіна, на 18 літ тяжкої вязниці.

ПОДАТОК НА КАВАЛЄРІВ В ЕСТОНІЇ

РЕВАЛЬ, столиця Естонії, 5. липня. — Естонський парлямент ухвалив податок на кавалерів. Сей податок мають неженаті платити у віці від 25 до 60 літ.

АМЕРИКАНСЬКІ БИЗНЕСМЕНИ СТУДІЮТЬ ВІДНОСИНИ В РОСІЇ

МОСКВА, 2. липня. — Сюди приїхали Американці, Вилсон, президент Филипін Нейпенел Бенк, Генрі Петтен і Джан Петтен, торговці збіжем в Шикаґо, Алберт Фол, бувший міністер внутрішних справ, і дві ґрупи американських нафтярів, щоби розглянути і пізнати теперішні відносини в Росії.

ТУРКИ АРЕШТУЮТЬ АМЕРИКАНЦІВ У ЗЕЛІЗНИЧОМУ ПОЇЗДІ

ЦАРГОРОД, столиця Туреччини, 2. липня. — Турецька влада на границі Східної Тракії увязнила 7 Американців, котрі їхали з Парижа до Царгорода.

Вони мали дані їхати до Росії оглядати нафтові поля.

Турецькі жандарми викинули їх о 2-ій годині попівночі з поїзду. Крамі того викинули одного Бельґійця і одного Румуна. Оставили тільки Британців, Італійців і Французів, котрих очевидно боялись зачіпати з причини, що вони мають свої війска в Туреччині.

Про се повідомлено телеграфічно турецьке правительство в Ангорі (в тимчасовій столиці Туреччини в Малій Азії), яке видало дозвіл Американцям їхати далі на схід. Опісля задержані Американці удались у дальшу дорогу.

Вони нарікали дуже на арештовання, тим більше, що при собі мали всі документи, потверджені між іншим і турецьким урядом.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА"

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАННЄ ТІКЕТІВ, РОЗКИДОК, АФІШЕВ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОЧОК, СТАТУТІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛИСТОВИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ, ЧАСОПИСІВ І ВСЯКИХ ІНШИХ РЕЧЕЙ, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ.

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА УДАВАТИСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ НА АДРЕСУ:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year $ 7.00
Six months $ 3.75
Three months $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months $ 5.00
Three months $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік $ 7.00
На пів року $ 3.75
На три місяці $ 2.00
В Джерзи Сити і заграницею.
На рік $10.00
На пів року $ 5.00
На три місяці $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Бек. У. Н. Союза: 1836 Montgomery.

За оголошення редакція на відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧЕСТЬ КОМУ ЧЕСТЬ!

Ще в нас не перевелись щирі робітники. На поклик Обєднання громади організуються. Розуміють вагу боевого фонду. Після Сентрелії, Па., друга маленька місцевість, але свідома, Спринг Велі, Н. Й., зложила $65.25 на боевий фонд і $25.15 на Рідну Школу. Чи це не доказ свідомости?

Відтам пишуть: „Хвальне Обєднанне: — Подаємо до відома, що висилаємо чеком гроші в сумі дуже малій бо всего $90.40, але ліпше зробити годі. Просимо ті гроші там вислати де їх конечно потрібно, а ми будемо старатись і надалі працювати. Остаємо з повним поважанием, С. Магомета і К. Ільків.

Коли наша суспільність стає свідомою, що ми члени української держави, то ми не загинемо.

Так свідомою мусить бути вся суспільність, а тоді повстане справді самостійна українська держава.

Громадяни:—

Прислухайтесь до мук наших братів! Складайте на Рідну Школу і боевий фонд, бо наш нарід в Европі гине!

Обєднанне Українських Організацій.

ДЕ НАША ГРОМАДСЬКА РОБОТА?

(Надіслана стаття).

Візьміть один примір. Мала громада, серед чужого моря в Аюстон, Екскас, зложила народнього податку до сего часу $70.75.

А кілько там членів? А от вони: Михайло Балабан $25.00; Д. Куріца 11.50; М. Куріца 9.00; П. Барабаш, Григорій Пиндус і Е. Малинський по 5.00; О. Безнятка 3,00; М. Лисий і То Куріца по 2.00; Гр. Невідомський, Олекса і Катаринна Некрут по 1.00; М. Муран 25 цнт.

Візьмім тепер велику громаду Ню Йорк, яка числить більше яких 40 товариств з великим числом членів: зложили податок $70.58.

Друга велика громада Шикаго: від товариств $68.75.

Клівленд $62.65.

Филаделфія $193.85.

І що виходить з того?

Що найсвідомійша громада це Гюстон, Тексас. Ця мала горстка зробила більше як Ню Йорк, Шикаго, або навіть Филаделфія, в порівнанню до числа Українців, чи всіх мешканців тих двох міст.

Ті міста, які мали взяти на себе провід, і можна сказати, створили ту інституцію, самі фактами показують, що вони здібні хиба до слів але не справжньої народньої праці.

І здається, прийдеться зробити те, що зроблено на Великій Україні. Лишити великі міста на боці, а організувати малі громади, бо ці великі ведуть таку РОБОТУ, як показують ЧИСЛА, а не їх гарні слова. І добре було-б поставити собі питанне: Чи оснувуючи Обєднанне, представники тих міст думали про нові титули чи про добро української народньої справи?

Тяжко пояснити собі таке ставленне до інституції, яку самі створили. І культурний чоловік знову не міг би зрозуміти цеї нашої дивацької душі. Бо коли не відчувається потреби якогось товариства, то нащо його закладають?

Коли воно заложене, мусить в першій мірі піддержати його самі основателі, а не виступати проти нього. Таке не діється серед освіченої суспільности.

Ще досі не перевівся у нас той руйнуючий дух. Коли комусь щонебудь не подобається, не знає іншого способу, тільки: вали і руйнуй!

А ми все кажемо, що ми дозрілий нарід...

Хай добре подумають над цим місцеві керманичі, щоби знову відтак не нарікали то на „антанту" то на знеохочене народніх мас, бо ті маси пійдуть мимо них, а їх лишать на міському бруку.

А тим чесним і свідомим громадянам, які ділом показують нам шлях, честь!

Стрілець В. Г.

ПРОТЕСТ БРАЗИЛІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

На Надзвичайних Загальних Зборах „Українського Союза" в Бразилії, який відбувся 19. квітня с. р. в Порто Уніон, ухвалено такі резолюції:

1. Зібрані в м. Порто Уніон дня 19. квітня, 1923, на Надзвичайних Загальних Зборах організації „Український Союз" у Бразилії, відпоручники всіх осель Парані і Санта Катарини одобрюють боеву політику Уряду Східної Галичини у краю і, солідаризуючися з Урядом, зобовязуються піддержувати її всіми можливими способами з метою повного визволення і усамостійнення своєї давної дорогої Батьківщини.

2. Зібрані в Порто Уніон дня 19. квітня, 1923, на Надзвичайних Загальних Зборах всеукраїнської організації „Український Союз" у Бразилії, відпоручники всіх українських осель у Парані і в Санта Катарині, протестують проти імперіялістичних і анексіоністичних посягань Польщі на Східну Галичину, свою давню батьківщину, в 74% заселену Українцями і просять, щоб Уряд Бразилійської Республики за посередництвом свого представника в Лізі Народів у Женеві, іменем своїх горожан українського походження, так як дотепер, стояв на становищі справедливости і відбивав своїми впливами імперіялістичні змагання польського уряду.

ДУЖЕ ВАЖНА СПРАВА.

Лист з краю, який містимо в цьому числі, повинен перечитати кождий Українець. В Україні: із цього листу видно, яке важне національне становисько займають українські спілки у старім краю. З одного боку вони піднесять економічно наш нарід, а з другого витворюють тисячі свідомих, незалежних людий. Коли хочемо помочи зорганізувати наш народ у старім краю, то найлекше це тому дорога, коли дамо поміч нашим українським кооперативам. Під теперішні українські спілки є на дві нашими національними твердинями. Тисячі найсвідоміших людий по селах і містах найдуть при них добру і дорбе заслужену роботу. Українці не будуть потребувати хиятися і клянти Лядам, щоби дістати на них службу: вони найдуть заробок в українській торговлі і промислі. Американські Українці повинні із повною щирістю підперти цей рух українських спілок.

Цей лист писаний справником української кооперативи в Яворові, але він має загальне значінне. Так само, як Яворівщина, так організується спілкова робота по всіх українських землях, що під Польщею.

Лист писаний до д. Ів. Прийми в Шикаго, а звучить отак:

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ
Господарсько-споживчих Спілок
з відповідальностю уділами
в Яворові.

Яворів, дня 28. квітня 1923.

Високоповажаний Пане

Добродію!

На днях одержав я від Вас листа, який мене дуже утішив, що наші люди, віддалені від своєї країни, інтересуються життям в старому краю. На Ваше бажанне я по змозі буду старатися представити нашу роботу на економічному полі в повіті Яворів.

Може Вам шановний Добродію і відомо, що Спілка Торговельна „Народний Дім" до війни то є 1924 досить гарно розвивалася завдяки великій патріотичній людности так селянській як і міщанській. До зросту Спілки причинювалась і стала валюта. Ціни на товарах майже однакові, був кредит товаровий у чужих купців досить великий. Коли в 1914 р. заняли Москалі Галичину, тоді Спілка Торговельна „Народний Дім" упадає. Заряд Спілки переходить в ворожі нам руки. По підході Москалів нашої України знова відбирають склеп в своїх руки. За цей час розвивається і Цвя. Харчаліс, Голубець, Купяк і кількох практикантів. По сільських кооперативах працюють окрім місцевих селян також наші академики, всіх около 35 чоловіка. Так що **в нашій організації працює около 70 людий**. Одні за малою платнею, а другі даром, для ідеї кооперації. Як бачите з того апарат досить великий. Кілько гризоти, кілько клопоту! Однак всі ідейні одиниці посвятили своє життя для добробуту свого поневоленого українського народу.

Деякі з вичислених були без посад, бо Поляки понаганяли їх. Люди це жонаті та з дітворою. Треба якось жити, проте одержали яке таке утримання в Пов. Союзі в Яворові.

Працюють вони тяжко і в невідповідних убікціях. Спілка „Народний Дім" має одну фронтову убікацію, там де давміше перед війною мав Тух свій склеп.

Повітовий Союз має зараз за склепом Спілки темний покоїк і темну кухню та маленьку кімнатку під сходами; решту найгарнійших убікацій занимає Жид-шинкар, Ган, якого дуже тяжко тепер викинути. В тих темних убікаціях, вічно при лямпі, працює наш перзонал і в них також міститься товар Пов. Союза. Як би ми мали гроші то певно купилибисьмо відповідний будинок на поміщення Повітового Союза кооператив, але о тім і думати не можемо, бо не маємо гроший не то що на закупно якого будинку, але і на товар, який потребуємо розділити поміж кооперативи. Великий брак нам капіталу. Марка польська з дня на день паде. Ніколи не можна набути більшу скількість товару, бо брак гроша.

Ми не знеохочуємось до праці, має протинно. Хотяй наші ворожі сили дивляться на нас дуже кривим оком і стараються перешкодити нам в нашій роботі, бо одних арештують, держать по тюрмах, других карають, однак ми всі загартовані ідемо дальше вперед, заснуємо дальше кооперативи, будуємо сильну економічну організацію, щоби з часом збудувати в саму нашу державу. Бо коли будемо економічно сильні, то певно що і в наше віконце засвітить сонце.

Жиди вже тепер пізнали, що через заснування кооператив по цілій Галичині, стратять вони грунт. Проте завчасу стараються кидати нам колоди, шкодити нам на кождому кроці і конкурують з нами, нищать нас.

На знищення нас на економічнім полі дістають вони кольосальні суми від своїх земляків в Америці; тому то вони і сильні.

Якби ми мали свідомий людей в Америці, котрі би зрозуміли ціль і ідею кооперації і надіслали нам кілька тисяч долярів спеціяльно для розвитку кооперації, то певно, що всім лекше дихалобись, бо гріш робить гріш, а кождий працюючий не жалував би і з своєї лепти дати щось на народні цілі, які в нашому краю конечні суть до покриття.

Ми Яворівці горді з того, що при малій помочи згаданих в тім письмі людий зуміли створити досить велику інституцію. З нами і Поляки інакше чиняться, бо знають що сильного тяжко побороти.

Як нам тут зможеться, то добре знаєте з наших часописий.

Я розписався, але тепер маю до Вас маленьку просьбу.

Цего листа прочитайте всім землякам повіту яворівського, промовте їм до серця, може їх серце змякне і вони причиняться маленькими лептами до будови економічної організації в нашому повіті Яворів. Через те що дадуть 10 або 20 долярів, не збіднють, але зате дуже поможуть Совітовому Союзови кооператив в Яворові, який має дуже високу ідею на полі кооперації.

Старайтеся на кождім кроці приєднувати нам прихильників кооперації — збирайте гроші на ту ціль і нам присилайте, а будете певні що гроші не піднуть на марно. Збудуємо за них інституцію, при якій буде могло знайти працю сотки наших людий і не будемо потребувати чужої ласки, але своїми добре запрацьованими грішми зуміємо себе удержати. Напишіть до редакцій Ваших часописий в Америці, щоби помістили Ваш зазив до Яворівців, щоби вони складали гроші на будову кооператив в повіті Яворів.

Гроші пересилайте або на мої руки, або Павра Володимир, або Загаевича Івана, які суть директорами того Союза. Як будете висилати гроші, то прошу повідомити мене рівночасно і листом. Сподіюся, що просьбі не відмовите. Дякуючи вже наперед за ласкавий труд, остаюсь з глубоким поважанием

Антін Щирба,
директор Повітового Союза Кооператив в Яворові.

• • •

Наслідком цього листу, завязався в Шикаго комітет, який займеться збиранням помочи на кооперативу в Яворівщині. Головою комітету є Іван Прийма, секретарем Антін Горох, а касієром Михайло Гусір. Хто б з земляків Яворівщини почував себе добрим Українцем, хай шле свою жертву на адресу: John Prymа, 2509 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

А. Падолист.

ТАМ

Там —
де смерть і жах панують,
де моглами хрести,
де розбещено дотепер
людожерка жінка,
де один бевіет справляють,
друг роблять день і ніч,
де як цвіт життя зривають
за слова і вільний клич;
де круки щоденно кричуть
біля свіжих тіл рабів,
матері невтішно плачуть
над моглами синів;
де гнів меж своїх не має
і готує помста ніж,
де неволя всіх єднає
ув один могутній кіш;
де старий Дніпро могуче
розливає береги,
де співаки миловзвучно
вільні птахи навкруги;
де гаї таємно-тихо
про розплату шепотять,
де ховається утіха,
щастє й воля тихо сплять... — там
орел — мій дух вартує
і кує стальні слова:
— Встань, закутий, як почуєш
Втретє пісень заспіва!

КРАЕВИЙ АДВОКАТ
ДР. ВОЛОДИМИР БАЧТИНСЬКИЙ
провадить свою адвокатську канцелярію і полагоджує точно й совісно всякі справи цивільні, карні і процесі такожи нашим Ізігрантам в Америці й Канаді. Пишіть на адресу:
DR. VOLODYMYR BACZYNSKY,
Lemberg, Kosciuszko St. 1 A.,
East Gallicia, Europe.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИВО В АМЕРИЦІ

Українці в Злучених Державах переведуть добре сьогорічне живо, коли зберуть в літі богай 2,000 нових членів, старших і малолітних, для своєї організації Українського Народного Союза.

Літо мине і спека мине, але доробок для У. Н. Союза остається і на холодну осінь та на студену зиму, для добра всіх членів й усього народу.

Тож до діла всі як один, тямлячи стару правду: Один за всіх, всі за одного!

АМЕРИКАНСЬКІ ЗЕЛІЗНИЦІ

Американці вважають зелізниці своїм найбільшим і найважнійшим промислом і то зовсім оправдано. Поминаючи величезні суми грошей, вложені у зелізнодорожну індустрію та величезну кількість робітників, які у ній працюють усе життя, промисл, торговля, так внутрішна як і вніша у величезній мірі залежать від транспорту, якого головним чинником являються саме зелізниці. Впрочім кілька чисел найкраще вкаже чим зелізниці для Америки.

Перешло двайцять один і пів біліона долярів (21.500,000 000) інвестовано (вложено) у зелізниці, два біліони сімсот міліонів долярів побирають, як платню зелізнодорожні робітники. Їх всіх майже десять разів більше чим жовнірів у армії Злучених Держав, себто один міліон сімсот тисяч.

Коли обчислити всі воєдині, подвійні, потрійні та почвірні зелізничі шляхи Злучених Держав та подати їх довжину разом, то вийде, що тут проходить 379,000 миль зелізничого шляху. Колиб ця дорога була збудована в однім напрямку, то по ній можна б було обїхати всю землю пятнайцять разів довкруги.

У 1921-ім році американські зелізниці перевезли один біліон і 34 міліони пасажирів та 1,690,000 тон вантажу. Для перевозу того числа пасажирів і згаданого вантажу вживано 54,000 особових та 2,316,000 тягарових вагонів, 64,500 паровозів перетягало цю масу возів. Не можна собі представити того замішання і того нещастя, яке викликалаб задержка того величезного руху хочби лиш на один день.

Значіння тої комунікаційної сітки звичайно не відчувають. Нікого це не дивує, що на Фляриді можна читати газети, які перед 48 годинами вийшли з Ню Йорської друкарні, що у стейті Вашингтон можна у зимі їсти трускавки, які перед пяти днями росли ще у тій же самій Фляриді, та що на кождому розі у Ню Йорку можна купити свіжі каліфорнійські овочі. Та треба собі представити лише, що нараз залізні майни Міннесоти, або фабрики середно-західних стейтів булиб відрізані наслідком затановки зелізнодорожної комунікації від копалень вугля у Пенсилвенії, або що якась частина Америки мусілаб спроваджувати мясо з Шикаго, не зелізницею, а повільними кораблями або якимись ісьшими середниками комунікації, тоді стає щойно ясним значіння зелізниць у тому, щоб облегчити людське життя.

Та не лише населення Злучених Держав мало користь з тих зелізниць. Ними перевожено теж у значній кількости товари та середники поживи призначені на вивіз до чужих країв. За згаданий 1921-ий рік перевезено зелізницями з глибини краю до пристаней за 4 біліони долярів харчів та промислових виробів, призначених до вивозу у чужину.

Шістьдесять літ тому, у часі горожанської війни Америка мала всего 31.000 миль зелізниць і то все лиш у східній частині. У часі війни почали будувати перший шлях на поперек Америки, від океану до океану. Роботу почали відразу з двох боків — від Каліфорнії і від Шікаго, куди в тім часі доходили вже східні зелізниці. У 1869-ім році у місцевости Промонторі у стейті Юта стрінулися обі лінії. З великою парадою відбулося вбивання послідних цвяхів, прокріплюючих шини та переїзд перших паровозів з одного шляху на другий. Описая пішли будови других шляхів і до 1890-го року будовано десятки тисяч миль річно. По тім році розвій зелізниць іде трохи повільнійше, прямо тому, що у згаданих двайцяти роках доведено зелізниці до всіх головних частей Злучених Держав. Тепер нема вже прямо закутини, куди не можна б заїхати зелізницею.

Коли порівнати зі Злученими Державами инші краї, у яких комунікація не є так добре поставлена, тоді стає ясним, яке значіння мають зелізниці не лише для матеріяльного добробуту, а і для поступу і культури кождого краю. Китай зі своєю територією більшою, чим простір Злучених Держав та з населенням чотири рази більшим, відстав далеко від сучасного поступу лише через те, що там комунікація відбувається головно лиш водними шляхами та караванами. Це з одного боку дає обмежує зносини поодиноких місцевостий між собою, а далі приневолює людей, почту та товари вандрувати дуже поволи. У Китаю є провінції які майже не знають нічого про себе і часто околиці, не дуже то й віддалені, не мають з собою ніяких зносин прямо тому що не лежать над тою самою рікою.

Тимчасом в Америці, хоч тут поодинокі її части ріжняться між собою більше чим деякі держави Европи, хоч ту є великі области майже не заселені а то і пустині, хоч населення це мішанина усіх народів світа, то все таки цивілізація поступила тут дуже далеко на величезному просторі повстала одна держава, а поодинокі части її звязались зі собою тіснійше, чим де инде. Сталося те головно завдяки звязкови, який між поодинокими частями встановили зелізниці.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ТВОРИ
БОГДАНА ЛЕПКОГО
В ДВОХ ТОМАХ.
(Нове видання).
І клюшка Наклади Якова Оренштайна вийшла з Німецкими твори Богдана Лепкого в двох великих томах (оба томи обіймають любо тисячу сторін великої вісімки). Перший том обіймає поезії другий оповідання.
Видання розкішне на гарному папері.
Се видання можна дістати в книгарні „Свободи".
Оба томи разом коштують без пересилки $4.25, з пересилкою $4.50.
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА
НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА
З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ
Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ.

(З канадійського „Укр. Голосу").

Спустився дід на мід...

Коли в Росії прийшли до власти большевики, на большевизм скрізь пішла мода. Соціялісти, які в инших відносинах були з пінюю на устах накидалися на большевиків, як на еретиків, що відступили від Маркової науки, кинулися на глум на голову до большевизму. За модою пішли й українські соціялісти в Канаді та Злучених Державах. Дивуватися їм не було чого, бо Маркса вони й так не знали, а до соціялізму притягали їх тільки різкі, сміливі, хоч і глупі наклики аґітаторів. За проводом напів грамотних редакторів ще менше грамотні, або й зовсім неграмотні українські соціялісти в Канаді та Злучених Державах перемінися в один момент в запалених большевиків, хоч деякі з них ще й до нині не розуміють значіння назви „большевик".

Многі з тих „большевиків" до нині, вже охололи в своїм запалі тай нераз щиро сміються з себе і своїх товаришів, які вони були нерозумні в часах розцвіту большевицької дурійки. Але нераз треба плакати, слухаючи їх оповідань. Треба плакати над темнотою і дитинячою легковірністю нашого народа.

Недодин гірко працював і гарував через десятки літ. Зложив пару тисяч долярів, доробився своєї власної хати, або кусника землі, а тут уче „добру новину": капітал вже касують, робітники беруть все в свої руки і Росія показує цілому світови примір. Гей! Не треба вже робити, не треба щадити, треба життя уживати, треба свій доробок пропускати, бо все одно треба буде його зрешися, як зачнуть комуну запроваджувати. А комуна мала і в Канаді повстати отаки нинї завтра. Деякі горячі комуністи були вже навіть повкладали літи, кого зі своїх противників мають насамперед „под стенку" поставити. Ну, „под стенку" не поставили нікого, але пропустити в короткім часі увесь свій доробок, усі ощадности цілого життя, потражів неоден. Гуде пана, чи там „промишуючого пролетаря", поки грошей стачило, приготовляся до комуністичного раю, аж поки з послідних центів не стрясся. Але комуна не спішилася приходити і тоді приходило гірке розчарування, хоч вже за пізно. Не один завзятий комуніст за пару місяців зруйнував себе, свою родину, свою жінку і дітей і проклинає нині той день, коли перший раз про комунізм почув. А неодин то й зі світа зійшов з розпуки за свій дурний розум.

Коли за лихий вчинок є кара, то неодному комуністичному аґітаторови в Канаді прийдеться тяжко покутувати за те, як він бідним українським робітникам баки крутив. Читаємо в листі з Венкувера: „Сюди приїхав був раз Попович з Вінніпеґу і сказав нашим робітникам, що незадовго робітнича кляса запанує над усім тай усе зміниться. Гей, як пішло від тоді! Гроші — кажуть — нездалі будуть, бо приїде до Венкувера большевицька „шіфа" тай всі поїдемо „туди", до большевиків. Як пішли в рух карти і горівка! Бо на що грошей, коли вони будуть нездалі і ще до того приїде по нас большевицька „шіфа" тай всіх до раю забере. Тому ми тут навіть дому не маємо, бо як прийде „шіфа", то продавати той дім за пів дармо, чи як?" Отже в Венкувері чекають на большевицьку „шіфу". Чекають і про нічо більше не дбають. Три тисячі людей!... Навіть до большевицької організації не належуть. В ній є 20 до 30 членів.

Та в Канаді є ще добрі люди кинутися чоловікови, як зовсім тверезиться. Але що з Росією сталося, то просто страшне. Край, що належить до найбогатших у світі, зійшов в повним значінню того слова на пси. Люде спустилися на те, що комунізм мав їм принести рай, і допустили до того, що там повстало пекло. Найбільші прихильники Росії розкладають нині безрадно руками, бо не знають, в який спосіб вони може прийти знов до себе. Комунізм цофнув Росію бодай на сто літ назад. Промисл убитий, рільництво знищене, транспортація зруйнована, в інтелігенції вимордована і навіть якби робітники мали власти, то нема кому влади з їх рук перебрати. Щось подібного може бути хіба десь в середній Африці між людоїдами-Муринами.

Отсе значить спуститися на те, що якась сила, якась терпія має зробити наглу зміну, має для нас усе добро зробити, а ми потребуємо тільки чекати і приняти готове. Потребуємо тільки назвати себе комуністами, потребуємо дати комуністичному виконавчому комітетови повну свободу робити, що він вважає за відповідне, а будемо мати рай. Наші комуністичні аґітатори є дуже діяльні, але їх діяльність не йде в ліпшу сторону, бо застрашили чоловіка, що він мусить вписатися до комуністичної партії, бо як комуністи незадовго запанують, то застрілять кождого, хто не є в їх партії. Однакож від того, аби вписатися до комуністичної партії, далеко ще до того, аби вміти щось нового збудувати на місце того, що комуністична партія кладе собі за ціль зруйнувати.

Руйнувати легко, будувати тяжко. Найбільший дурень може одним черкненням сірника зруйнувати найкращу і найцінніщу будівлю, але скільки то знання і праці потрібно, аби таку будівлю збудувати! Отже поки хто не приложить свою руку до руйнування, повинен завсігди наперед подумати, чи має щось нового повстати на місце зруйнованого. А тим „новим" не сміє бути тільки якийсь мрачний плян, не сміє бути сама химерна думка. На збудовання чогоснебудь треба богато знання, часу і праці. Те, що ми маємо нині, не конче є найдосконалійше, але воно має за собою бодай те, що його вже випробовано. Це найдучше із всього того, що людство до нині могло видумати. А все те, чого ще не пробовано, може показатися в практиці не конче ліпшим, але й гіршим від того, що маємо тепер.

Найкращі теорії можуть показатися в практиці чимсь гіршим від того, що тепер за найгірше уважаємо. Спуститися на те, що тільки через щось нове можна дійти до чогось лучшого, чим тепер є, значить пустися на газардову гру, класти на непевну карту своє життя, життя своєї родини і своєї нації.

Людина має вроджений страх перед невідомим. В ночи ми не чуємося такими безпечними, як в день. Можна не відрити в дусі та страхи, а все таки не можемо відчувати нестепкій у пітьмі. З якої се причини? Бо у пітьмі може нам грозити якась невідома небезпека. На нашій дорозі може бути рів, якого не бачимо; під нашими ногами може бути колода, якої не бачимо; може на нас засісти якийсь дикий звір, або й опришок. Однакож люде, які самі про себе жахаються перед невідомим, нераз дуже відважно потягнулиб до невідомого цілу громаду, цілу націю. І тягнуть, а наслідок той, що ті, які даються тягнути, в своїй простощирості тратять свій доробок і чекають на „шіфу", яка має забрати їх до раю.

Тимчасом якби навіть справді приходило до того, що мавби на світі запанувати, скажім, комунізм, то сама зміна з теперішнього ладу на новий забралаби довгі літа, а в переходовім часі найлепше жилося би тому, хто найбільше вмівби себе в дану хвилю забезпечити, а не тому, хто спустившись на будуче горове. Якраз се доказали люді в Росії. Люде, що вміли предвидіти того, що буде за рік, звичайно погинули з голоду; за те панують ті, що не зважаючи на урядові декрети, заосмотрювалися на завтра.

Як з комунізмом, так і з всяким иншим проектом зміни відносин. Ось в Канаді зачався пару літ тому сильний фармерський рух. Фармері прийшли до переконання, що обі старі партії, ліберальна та консервативна, є недобрі, бо дбають більше за промисловців, за фабрикантів, чим за фармерів. Отже фармері вадумали організувати, аби вибирати до парляменту своїх власних, фармерських послів, які залежалиб тільки від них, від фармерів. І вибрали своїх послів майже з кождого округа Західної Канади. Та минає рік, минає другий, а доля фармера, яка була, така є. І ось довідуємося, що вже в многих околицях наші фармері охолали в своїм запалі. Фармерські посли з прокляту двох літ не перемінили Канади в раю, отже фармері відступають від фармерської організації і нарікають на своїх послів, навіть не застановляючись над тим, чи ті посли могли щось зробити в парляменті. Канадійський парлямент складаєся з півтрета сотки послів, а між ними є тільки 60 фармерських. А в парляменті про все рішає більшість. Отже нарікання на фармерських послів — се нарікання за те, що вони не можуть переголосувати три рази більше число послів нефармерських.

Колиб навіть припустити, що молода фармерська організація за одним замахом вибралаб більшість послів до канадійського парляменту, то й тоді вони за одним замахом не моглиб здійснити всеї своєї програми. Вони мусілиб розложити її на літа, хоиби лише задля того, щоби не зробити замішанини в законах. Один закон заходить за другий, як трипки мишині. Не досить є вихнути у машину, якесь колесиско десь з трибами. Треба се колесо допасувати до трибів, з якими буде стикатися, і треба вважати, щоби воно не стикалося з колесами, з якими йому не потрібно стикатися, бо через се може ціла машина поломитися.

Недавно в Манітобі ухвалено закон про прогульковi поїзди в неділю. Се не був ніякий революційний закон. Але кілько через него вийшло клопоту! Але найбільший суд рішив, що закон є конституційний, хоч він не годиться з домініяльним законом про святкування неділі. Послідовно суддя тепер рішає, що як домініяльний закон про святкування неділі не обовязує в справі недільних поїздів, то не обовязує він і в инших випадках. І нині Манітоба очутилася без закона про святкування неділі. Се є один примір, як нарушення одної точки закона, можна цілий закон уневажнити. Нерозважна зміна якогонебудь закона може допровадити до повної беззаконности, а беззаконність нігде і ніколи ще не являлася добром, тілько завсігди була лихом. Отже через те всякі зміни мусять відбуватися повільно. Коли часом і уряд напреться поробити зміни скоро, то сі зміни звичайно остають тільки на папері. Люде, що мають виконувати закони, потребують завсігди часу, аби обзнакомитися з новими законами і призвичаїтися до виконування їх.

Одним словом найбільшою з дурнот є привязувати свої надії до гарних мрій про скорі і наглі зміни. В світі безнастанно провадяться зміни, але на переведення всякої зміни треба часу. На зміну треба літ, а жити треба таки нині. Колиж хто з ентузіязму, через запропоновану зміну забуває те, що він жиє нині і що мусить бути приспособлений передовсім до нинішних відносин, той просто дурак. Про українських большевицьких провідників в Канаді одно треба сказати, що вони до таких дураків не належать. В них є гроші у банках, є свої хати, свої автомобілі; вони на „шіфи" не чекають. Вони знають стару українську пословицю: „Спустився дід на мід, тай без вечері спати пішов". Вони без вечері спати не йдуть. Вони лишають се для тих, що їх слухають. Так само провідники большевиків в Росії добре забезпечилися.

Хто бажає поправити свою долю, той мусить зрозуміти, що поправити її можна передовсім розважною, розумною працею над собою. Доперва після сего приходить орґанізація, політика, політичні теорії, надія на суспільні зміни. Найліпшою поміччю для робітника є його власна працьовитість і ощадність. Найліпшою поміччю для фармера є уміння дістати з землі як найбільшу користь у всяких обставинах і уміння не пустити свого дорібку. Хто вміє забезпечитися у капіталістичнім ладі, тому і комунізм не страшний. А хто в капіталістичнім ладі не вміє забезпечитися, той найскорше згине з голоду, поки дочекається комуни.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Заходом Укр. Тов. „Подільська Січ" і „Ходачків Малий" в Ню Йорку, уряджується

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-го ЛИПНЯ (JULY) 1923

в DECKEN'S PARK, 3250 Westchester Ave., BRONX, N. Y.

Парк отворений від год. 11-тої рано. ВСТУП 50 цнт.

Пов. Громадяне! Коли хочете відпочати по цілотижневій праці на свіжому воздусі в парку, під роскішними зеленими деревами, розвеселитись, забавитись з своєю родиною і товаришами, приходіть до вище згаданого парку, а не пожалуєте. На пікніку будуть танці і ріжні забавки.

52,57 КОМІТЕТ.

ДОРОГОВКАЗ: Взяти Lexington собвей і їхати до 125 вул., там пересісти на трен Hunts' Point Road на Hunts Point Ave., пересісти на трен Pelham Bay Park і їхати аж до послідної стації Pelham Bay Park. По виході з стації звернути назад попід елевейтер, і через одну мінуту ви будете в парку

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ ДЛЯ ВИСТАВ ДІТОЧИХ.

БУНТ ЛЯЛЬОК, фантастична комедійка в трох діях зі співами і танцями (виступає 18 осіб) ..... 10 цнт.
В ЧУЖИМ ПІРЮ, сценічна картина 3 дії з танцями і співами (виступає 10 осіб) ..... 15 цнт.
ДАРУНКИ РУСАЛОК, сценічна фантазія для дітий у двох діях (виступає 16 осіб) ..... 10 цнт.
ДЯДЬКО ТАРАС, діточий сценічний образець з житя Шевченка на 1. дію (виступає 11 осіб) 10 цнт.
ІМЕНИНИ ВЛОДКА, комедійка у 3. діях (виступає 8 осіб) ..... 10 цнт.
ЛЯСОВА КАЗКА, сценка на 1. дію для діточого театру (виступає 12 осіб) ..... 10 цнт.
КОНИК СТРИБУНЕЦЬ, сценічна гра для дітий в одній дії (виступає 5 осіб) ..... 10 цнт.
ПЕЧЕРИ, сценічний образок на 3. дії (виступає 8 осіб) ..... 10 цнт.
СИРОТА, сценічна картина в одній дії (виступає 10 осіб) ..... 10 цнт.
СОНЯШНИК, пєса-казка в 3. діях для діточого театру (виступає 9 осіб) ..... 10 цнт.

Замовлення і гроші слати до:

"SVOBODA",
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЮКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

(Продолженнє) (5)

Чорна країна.

Перед нами розстилається глибока підземна печера. Її стіни і стеля також чорні, нібито замало було темряви в цій підземній печері. Вона з камінного вугля.

Долівку творить велике чорне дзеркало.

Це щось подібне до ставка, гладкого як крига.

На цім гладкім свічаді поширює світло єдиний плаваючий блиск, світло затіненої фотоп лямпи Деві. Чоловік веслує на вузькім човні.

При цім сумнівнім світлі, яке посувається разом з плиючою душогубкою здається, що високі товсті стовпи підіймаються з води: ставка вгору аж до склепіння; стрункі стовпи подібні до кольон мавританського палацу. Ці стовпи напів білі напів чорні. До певної висоти вони як загартовані обвуглінням; вище вони мають ясну фарбу.

Що це за стовпи?

Це стовбури окаменілих пальм і пиній; на них ще помітні луски і перстні.

Як вони зайшли сюди? Ці окамінілі величезні стовбури звичайно бувають у верствах над копальнями камінного вугля вдома; але як вони зійшли сюди? Цілий світ відділив їх. Як утворилися в них група кольон в цій копальні камінного вугля?

Ця верства камінного вугля могла колись загорітися сама собою і горіти так довго, аж доки ці окаменілі кольони звільнилися від своєї знаннілої шкарлупи, впали з горішньої верстви. Вогонь не пошкодив їм, вони були і лишаються скелями.

Копальні вугля загортають часто сами собою, причину цього знає кождий новик; але що загасило пожежу? Це є питання.

Самотний чоловік гонить вузький човен, в якім він сидить, веслом туди і сюди.

Він є у віці приблизно тридцяти років; він має бліде обличчя і вузьку бороду; тонкі уста надають йому вираз непорушної вірогодности, між тим, як насуплені густі брови і вискоче чоло з сильно виступаючими чоловими кістьми дають пізнати глибокого мислителя; його голова не покрита, бо під цим склепінням повітря душне, його буйне чорне волосся підіймається густою масою і не терпить покриття голови.

Що він хоче тут?

Він гонить свій човен навколо по свічаду чорного озера і досліджує підвищи лямпу чорні стіни, ніби він хоче викрити там тайну, таємне письмо, яке один мілярд років пишив тут другому.

І він знаходить такі літери.

Тут і там відокремлюється від чорної стіни кавалок камени з відтиском листка дерева пресіторичної доби. Цінний скарб.

На иньших місцях він натикається на невідомі кристали, яким наука не дала ще жадного імени, або на новий невідомий конґльомерат ріжної руди, металів, камінь, на новий ще безіменний витвір прасвітного вогня. Також ці річі говорять.

Ці стовпи покрила поволі вода ставка корою маленьких кристаліз. І від неї можна дещо довідатися.

Бо самий цей ставок є такою дивовижне явище. Він має відпливи і приплив. Кожді двадцять чотирі години зникає він двічи цілком і двічи знов наповнює заглибину. Він приходить з кволтанням і бурчанням з глибоких підземних шпар і шумлячи виливається в заглибленні; повільно він наповнює його і підіймається все вище, аж доти, де починається яснійша фарба стовпців. Тоді вода лишається стояти там і не рушиться цілі дві години. Потім вона знов починає опадати, незабаром вона спадає цілком і повертається назад в таємничі провалля, з яких вона прийшла. В полищеним намулі знаходять часто бурштин і зуби акул, свідки лісів і морських глибин.

Чоловік чекає, поки ставок тече цілком і лишається з своїм човном на дні заглиблення.

Остання чорна хвиля повільно зникає в провалю в камінім вугли.

Чоловік скидає сурдут і штани і залишається лише в синій сорочці і сподніх з грубого полотна. Тоді він привязує до себе шкіряну торбу і кладе в неї молоток і плесінку; лямпу Деві він прикріплює на своїм пасі, і виряжений так він спускається у вузьке провалля. Він іде слідом за зниклим ставком.

Це хода в паляцу смерти, якими він відважно ступає. Треба серце з камня і чоло з криці щоби самому без жадного супроводу зважитися зійти вниз, спробувати дослідити таємниці замкнені сьома печатками і збудити чудеса вічної натури сплячі протягом тисячеліть.

Він зважується на це.

Він лишається годинами внутрі, іноли дні іноли три години.

Колиб він мав когось хтоб чекав на нього тимчасом, жінку, дитину, слугу або пса, воні булиб в роспачі від його відсутности.

Але ніхто не чикає на нього. Лише глибока ніч.

І зниклий ставок повний прямо! Час його відпочинку не відмірений точно. Один раз лиїшається він дві, другий раз три години, іноли він повертає по годині. Горе відважному, коли повертаюча течія несподівано захопить його у вузьких провальцях цього таємничого дібірнту. Але цей чоловік вже простудіював настрої ставка. Вони старі знайомі. Він знає знаки, з яких можна довідатися, як довго тревае павза. Він чує подих підземного вітру, який іде попереду повертаючого ставка. Колиб він захотів чекати, поки він почує тон шумливо припливаючої течії, він вже загинув би. По квоктанню і кватанню в провалю проходять лише менти до появлення підземної течії.

В темряві чутно примарний тон, ніби довге зітхання, як далеке виття вітру, як звучання кольон Мемнона.

І незабаром по цім зявляється блуде світло в скелястім провалли, а по декількох хвилинах виходить таємничий підземний дослідник. Його обличчя ще блідше ніж перед тим; його чоло зрошено потом. Там внизі повітря ще більш душне, абож мара глибини спричинила піт на його обличчю. Він кладе свою повну торбу в човен і всідає сам до нього.

І ледви він вийшов з провалля, як з нутра почув звучить знов різке кипіння і з провалля вискакують з грімким клекотом перші чорні хвилі, які зараз покривають дно заглиблення. Тоді наступає павза на декілько ментів. Потім знов вибухають хвилі, і після цього вода безупинно приплиає з глибокого провалля. Заглиблення швидко наповнюється, поверхня води підіймається. Ще якийсь час можна помітити поблизу стіни на гладкій поверхні руч допливаючої жерела, потім дзеркало вирівнюється остаточно і підноситься тихо непомітно до чорної лінії на стовпах. Човен з сидячим в нім як підземний примар казок гойдається на воді майже не заглиблюючись в ній. Ця вода пересякина метальовим оксідом і тяжка як метали. Чоловік і човен ледве торкаються її.

(Дальше буде).

ДОЛЯРИ до ГАЛИЧИНИ

ТЕЛЕГРАФІЧНО І ПОЧТОЮ

пересилаємо до самого села або міста. Ваша родина отримає долярі на самій нашій почті.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ

Наші офіса в краю поможуть вашій родині приїхати скоро. Продаємо пашпорти до краю, полагоджуємо всі справи, продаємо доми і фарми. По близші інформації адресуйте:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)
ЗА УПРАВУ БЮРА. — АНТІН ПАШУК, пред.

CUNARD

ЧИ ВАШ РОДИЧІ ЇДУТЬ ДО АМЕРИКИ?

Американський конзуль в Ріґі принимає тепер аплікації на пашпорти і віза на нову візиту. Кунярд Лінія має найпопсвнійші кунярди у світі. Пасажирам з пашпортами Кунярд Лінії не треба довго чекати на кораблі. Кунярд має представників в Росії опікуючися пасажирами доставляючи їх вирост аж на кораблі.

Кунярд Лінія одинока з трема офісами на Україні.

В ХАРКОВІ, ул. Свердлова 53-55
В КИЄВІ, ул. МАРКСА 3.
ОДЕСА, ул. Ленїна (Рихелевская)

ГРОШІ ДО СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ

пересилаємо ґарантуючи виплату в американських долярах

ЧЕРЕЗ ГОСБАНК

Звертайтесь до кораблевих аґентів або до:

CUNARD LINE
25 Broadway
New York

Лікарська канцелярія українського

ДОКТОРА К. БІЛИКА

при співучасти лікарів спеціялістів, що недавно прибули з краю.

91 ST. MARK'S PLACE
(8-ма улиця, коло 1-ої Еені)

Урядові годині: від 12. до 2. і від 6. до 8. веч. Телефон: Dry Dock 5143

УКРАЇНСЬКИЙ ХІРОПРАКТОР

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить виключно рідні заданнені недуги.

Ню Йорк офіс 335 East 18th Street.
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 8. вечер. Неділяна 10. до 1.
Брукляи офіс: 583 Bedford Avenue (cor. Keap Street)
Вівторок, четвер, субота від 10. рано до 8. вечер.

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висцвнення нервів, ревматизм, чистрі нервові і хронічні недуги.

Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK

Межи 4th Ave. а Irving Place
Годині від 9. рано до 8. вечер.
В неділї від 9. рано до 4. попол.

Український Лікар С. КАУФМАН

хронічні і внутрені слабости

111 EAST 7th ST., NEW YORK

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Найдовершніші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрені так і вонрожні. Перводжує всякі операції. Дає полуцтом безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою і 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.

Годинки офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.

Tel. Lexington 4438

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА

Житомирського заведення породів і Київського Зайшенського шпитали.

ПОРАДИ І ПОМІЧ.

B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 5th fl., New York.
Tel. Orchard 8121

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ

„ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"

Українці! Прочитайте нову книжку „При битій дорозі"! Це оповідання з часів війни показує вам ясно, чому ми втратили свою державу і як її добути. У ньому виказується, що українські селяни є основою нашої сили та що вони зберегли цілою стару культуру нашого народа. Всеукраїнське порозуміння добудеться легко, коли за підвалину вирозуміння вибиметься відробуст хліборобського стану.

Її зміст такий: Поворот до рідного села; Доми і їх цвинтари; У ковали Марко; Тихий Кінський рай; Кермиця біля хреста; Неділя на селі; За опікою; Юрко; Гряк з ясного неба; Матвій; На перший огень; Перші вороги; Ніжда і сеї; Смерть і вдова Федяхи; Селянське серце; Утікачі; Возуть ранених; Битва; Сяйя ніжерської забави; Кубинці в селі; Салдати; Обгоняючи свої роботу; Шпигуни; Ніжда; Гірні духи; Матвієвий метод; Святий Вечір; Покутуючі душі; Сказка за сказку; Ляха вістка; Весна; Розпитати; Весняні Відгоми; Російські армії; Вертають „свої"; Під судом; Розбиті душі; В табор; Відгук російської революції; При битій дорозі.

ЦЯ КНИЖКА КОШТУЄ РАЗОМ З ПОЧТОЮ УСЬОГО 85 ЦНТ.

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

„ВЕРХОВИНА"

сольова пісня з аккомпаніяментом фортепяна.

Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДОЛЯРИ

ДО ГАЛИЧИНИ І НА УКРАЇНУ

пересилаємо почтою і телеграфічно в скорім часі за низьку оплату і виплачуємо долярами в місце замешкання адресата.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ

Поручуємо свої услуги в справах повороту до краю і пропаду в Америку; виробленя паспортів і афідевітів та полагоджуємо справи нотарільні.

ПРИНИМАЄМО ОШАДНОСТИ

Голосіть ся особисто або листовно в рідній мові (ю)

STANDARD BANK
AVE B COR 4TH ST. NEW YORK

ДАРОМ ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА ПРОВУ

5000 терпляче одежоть Пляпо на пробу і високо вже пропулуну цілком ДАРОМ.

СТОЯРТА PLAPOADS є чимсь відмінним від поясів. Є вони збірником і аплікатором медицини, самі — придпаючися, в цій сильного задержаню внутрішности в зовнотї. — Нема пасків, сприжок, ані спружин. Не зсуваються проте, не трудять тіла і не натискають на кість, що зовсем пубес. — Тисячі осіб дмиться в дома успішно, без залишення щоденного занятя, а наслідок дасть зауважити навіть у найтірших случаях. МЯГКІ ЯК ОКСАМИТ, ЛЕГКІ ДО УЖИВАННЯ, НЕ ДОРОГІ, НАГОРОДЖЕНІ ЗОЛОТИМ МЕДАЛЕМ І ПЕРШОЮ НАГОРОДОЮ. Перебіг ленення природний, тому поясстаєся непотрібний. Доведемо вам сего, що кажемо, досилаючи вам пробу PLAPAO цілком ДАРОМ. Напишіть свое назвиско і адресу на купоні, залучаючи 10 ц. на оплату почти і вкажіть почтою лишьа.

PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg., St. Louis, Mo

Імя і назвиско .....

Адреса .....

Відворотна почта принесе вам без платно пробу PLAPAO.

ДОПИСІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Збірка на рідний край.

Читаю у „Свободі" кождого дня, яка запомога виходить зі Заучених Держав з кождої громади для голодуючих і найбільше потребуючих помочі в рідним краю. Між ними дуже потрібує підмоги наша „Рідна Школа", бо нашому молодому цвітови, молодіжи, перекручують язики з правого боку на лівий, пажерливі Ляхи.

Тому і ми, Українці в Вунсакет, подбалисьмо, щоби й від нас переслати запомогу на найбільше конечні справи у рідним краю. Укр. Зап. Комітет вислав проте своїх колекторів в місяцю маю, а добрі люди зложили дрібними датками $36.45, о. Юрій Крупа зібрав підчас панихиди в церкві $24.55, з каси вялося $40.00, так що разом зібралася сума $101.00.

Укр. Зап. Комітет поділив ту суму на чотири части і вислав отак: 1) На рідну Школу в Галичині $40.00; 2) Укр. Студентам у Львові $25.00; 3) Укр. Інвалідам у Львові $25.00; 4) для політичних вязнів у Львові $10.00. Пересилку грошій виносить $1.00.

Гроші вислані дрефтом на руки нашого представника, др. С. С. Стоцького в Чехії, котрий доручує всім після нашого бажання.

Єслиби кожда громада в Америці пожертвувала так, як вунсакетська, яка що 2—3 місяці висилає по $200.00 до рідного краю, то наша справа була би скоро вирішена в нашу користь.

Комітет дякує від себе колекторам Станиславови Виспиському, Василеви Коцюбинському, Василеви Костів і Василеви Чернякови а так само всім жертводавцям, що не жалують своєї тяжко запрацьованої лепти на рідний край.

КОМІТЕТ:

Василь Костів, предс.
Ігнатій Тепер, скарб.
Ігнатій Кушнір, секр.

ПОКЛИК ІЗ САМБОРА

„Свобода" отримала ней поклик з просьбою о поміщення

До Братів Американців!

Доля наша змінилася. Колись кидали Ви рідну землю, і тугою мандрували за широкий океан, щоби тяжкою працею добути кусок хліба для голодних дорогих собі осіб. Сьогодні сей Наш старий край який Ви мусіли покинути, позбавлений усіх людських прав витиає до Вас обезсилені в затяжній боротьбі руки і просить порятунку. Добуті Вами і нами народні позиції нищить і запеклаються; вже страшна ворожа хвиля із заходу, що грозить затерти наше національне обличя.

Відрухово боронитьсь старий край перед небезпекою і з надлюдськими зусилями буде народні твердині, що мають захистити нас від загибелі. Однак з таких намічених твердинь — це „Народний Дім", що має стати в центрі Підгіря Галицької України — на її західному пограниччу, в Самборі. Нагоду до переведеня сеї будівлі дав якраз один із Ваших переселенців, великий Добродій старого краю бл. п. Сотер-Ортинський вділив в Фундацій, який жертвував 1.000 долярів на потреби культурних установ Самбора. Доповнивши сю жертву тяжко заробленими нашими грошем, купило Товариство „Шкільна Поміч" в Самборі величаву, в центрі нашого города положену, площу. Наблизити нашим завданням приступити до наміченої будови „Народного Дому", в якому згуртується все економічне і культурно-освітне життя Підгіря.

З огляду на великі кошта будови при цілковитому спадкови польської валюти і повному зубожінню всіх верств галицької суспільности — сей будови ми самі перевести не в силі.

Знаючи знітерезування нового краю долею старого та велику жертволивість наших американських братів — кличемо до Вас:

Поможіть нам своїми жертвами здвигнути намічену будівлю, яка Вам, синам, братів і сестер поведе до скорого здійснення нашого державного ідеалу. Жертви просимо слати на адресу:

Кооперативна „Каса Народнього Дім" в Самборі, ул. Миколая Рея ч. 4.

Іван Туркевич, окружний судія; Теодор Біленький, шкільний радник; о. Франц Рабій, крилошанин; Іван Козбуй, судія; о. Володимир Петрик, містоделан і ґарох в Бабині.

ПРОСЬБА

до родимців з села Задниціки, повіт Сколат.

(3)

Голова комітету несення помочі вдовам і сиротам в нашому рідному селі, Іван Старик в Ню Йорку, отримав сими днями кілька листів з кривдами вдів та сиріт з великою просьбою о поміч. Не посилаю тих листів до передрукування, їх є часомиць, тому що знали би вони заборгато місця без потребі. Бо кожнар, котрий любить громадо більше чим себе самого або бідного сироту, не поможе, хочби просьба була на цілу сторону чекацтву.

Я в імени від тих сиріт підношусь з просьбою до тих, що мають кривдиму вдовиці в серцю та залишили над голодними дітьми та їх бідними мамами-вдовами. Такі то матері зібрались (кількайцять) і прийшли до одного господаря, що належав до комітету в Задниціцці 1921 р. і написали до нас спільний лист одного змісту. „Дорогі Родимці! В 1921 році переслали ви нам 196 дол., котрі були розділені поміж 45 дітьми родин. За це ми вдови і сироти зложили вам тоді і еще раз складаємо сердечну подяку. Цей ж вспідок, однак голодом і розпукою пропущені, осмілюємо знова простигнути до вас наші руки і просимо не для себе, але для наших бідних сиріт: помогіть, дайте кусок хліба, бо гинуть з голоду". До отримяню цего листа з повідомлів тих, котрі належать до ком. в Ню Йорку, щоби доложили своєї щирої приязні, бо пожертвували й самі і зняслися збіркою поміж подимцями і знакомими. В Ню Йорку зайшеся збіркою: І. Старик, Б. Соловський і І. Чорній в Індепендінс, Па. П. Білик; в Пінаьо, Па. І. Чорній. Кличем нашим є: На хліб для сиріт в Задниціці. Чи найдеся такий родимець з нашого села або польського краю, що відкажеться подати кусок хліба сиротї? Я не думаю. Порятуймо від нагої душі наших бідних — сиротятя!

ЗА КОМІТЕТ:

І. Старик, голова; Б. Соловський, кас.; Г. Чорній, секр.; Т. Войтович, Ф. Пяпо, контрольори.

КОЖДА УКРАЇНСЬКА РОДИНА В АМЕРИЦІ

повинна передплачувати

„МОЛОДУ УКРАЇНУ"

ілюстрований журнал для молодіжи з додатком для дітий п. з.

„СВІТ ДИТИНИ"

що виходить у Львові 1. і 15. кождого місяця.

Передплата для Америки й Канади 1 доляр на рік.

Замовлення слати на адресу:

Ukrainian Publications for Children
"SWIT DYTYNY",
Lemberg, Zimorowicza str. 3
East Galicia—Europe.

Гроші пересилати в листах реджістрованих за зворотним рецепісом.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РК 1924.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошень поміж Американськими Українцями. Хто має який бизнес, а зважить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошеня до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціна сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; місце на послідній стороні окладинки $50. Хто хотівби в своїм оголошеню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотографії то значить, що його оголошеня буде о стільки дорожше коштувати, скільки виносить кошт виготовленя в фотографії друкарської кліші.

Всі оголошень мусять надходитися в редакції по день 15 серпня б. р. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб аби їх фотографії були поміщені в календари на 1924 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $8.00. Сі гроші ужиється на покрите коштів виготовленя з фотографій друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Григорій Кунашевський

Представитель всіх корабельних ліній

НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АГЕНТ і НОТАР

ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ І З КРАЮ

(Ціна стисло Компанійна.)

• СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.

Пересилка Гроший до Всіх Частий Світа.

(Точна-дешева, і під повною гарантією.)

СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.

Повне довіре серед громадян Українців по всіх стейтах

• Зв-Держав.

По близші інформації звертайтесь всегда на адрес:

G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

СПІВАНИК У. О. СТРІЛЬЦІВ

вже є в Америці.

СПІВАНИК ДЛЯ ХОРІВ, ДУЕТІВ І СОЛЬОВИХ ПІСЕНЬ, ПІД НАЗВОЮ:

„СУРМА"

ВИДАНИЕ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ.

Містить в собі 76 стрілецьких пісень з нотами на хор, а також на один і два голоси.

Кромі того збірка багато ілюстрована.

Книжка друкована у Львові на найкрасшому папері.

Ціна лише 35 центів.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

64 СТОРІН 64

КАТАЛЬОГ КНИЖОК

ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"

ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!

ПРИ ЗАМОВЛЕННЯХ ПОНАД 55.00 ДАЄМО ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ТРЕТІЙ ЗІЗД „НЕЗАЛЕЖНОГО" СЕЛЯНСТВА В ХАРКОВІ

На 15. травня (мая) с. р. скликано до Харкова 3-ій Всеукраїнський Зїзд Незалежного Селянства. Представництво на зїзді мало бути таке: по 1 делегатови від губернії, по 2 від повіту і по 2 від волости (району). Організаційне бюро зїзду виробило слідуючий денний порядок: 1. Міжнародне і внутрішне становище Радянських Республик (Раковський); 2. Справоздание ВКНС. (Петровський); 3. Чергові завдання комітетів незаможних (Фезотів); 4. Політика Радянської Влади в сільському господарстві (Клименко); 5. Стан колективного руху і його завдання (Клименко); 6. Сільсько-господарський кредит (Любченко); 7. Податково-фінансова політика (Новицький); 8. Освіта й культурно-освітна справа в Радянських Республиках (Затонський); 9. Промисловість Радянських Республик (Ксандров); 10. Червона Армія в 1923 р. (Фрунзе); 11. Вибори Всеукраїнської Комісії незаможних селян.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Для Народних Домів, читалень як також і приватних лиц.

ВЕЛИКИЙ КОЛЬОРОВИЙ ОБРАЗ 28x22 ЦАЛІВ

БОГУН ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ 1651 Р.

репродукція славного маляра Івасюка

ЦІНА $2.00.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA"

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ФАРМИ!

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ

в гарній околиці близько Ню Йорку. Нові доми на легкі місячні сплати. 1 руян $1350 — $300 готівкою; 4 руян $1075 — $400 готівкою; 5 руян $1800 — $500 готівкою. Вода, газ, електрика. Школа, церква і шпори на місци. Лишіть або найдіть до:

ГРИГОРАК і МЕЦКА,
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 170 акрів, 45 засіяних ріжним збіжем, сад, ліс, дім на 12 кімнат, телефон, вода, 6 инших будинків, фармерські машини, 13 дійних корів, бик, 5 волів, 2 коні, 700 кур. Ціна $5800, готівкою $2500.

Фарма 61 акрів, сад, 10 акрів ліса, рента засіяно, дім на 9 кімнат і 5 инших будинків, машинерія, 4 корови, 2 волики, 2 коні, 450 курий. Ціна $3900, готівкою $1600.

A. MIKROTT,
103½ St. Marks Pl., E. 8th Street,
New York, N. Y.

ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗИ, 40 миль від Ню Йорку, 122 акри; 12 акрів ліса, решта засіяно, оночений сад, гарний дім до 10 кімнат з волою і водою, нова стодола, курники і другі забудовання, 12 коров, 3 коні, 300 курий, всі потрібні машинерія, близько великого міста, школа при фарми. Ціна $8500, готівкою $3500. 56-59

PETER OWDY,
194 Avenue A, близько 12-ої улиці,
New York City

ПО ПРИЧИНИ СТАРОСТИ продається дешево фарма 106 акрів, 75 акрів орного поля, решта пасовисько, будівнячий ліс, велике озеро де можна ловити рибу і купатися, великий оночений сад, гарний дім на 12 кімнат, стодола, курники і другі забудовання, 12 коров, 2 коні, 400 курий, всі потрібні машинерія, школа при фарми, 2 милі до міста. Ціна $6000, готівкою $1800. 56-59

S. POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

$500 ГОТІВКИ КУПИТЬ

дім на шість кімнат в долині з найліпшим околиць в Бруклині, Н. Й., зміна за 5 цвт. Цене дешевше до Ню Йорку. Повна ціна $3.700, решта як рент, 2 поти 40x100. Голоситься до: Sinkins Realty Co., 132 Nassau St., Room 417, New York. 54-59

ОГОЛОШЕНЯ.

Видавництво „МОЛОДА УКРАЇНА" у Львові, ул. Зіморовича ч. 3 видало для дітий і молодіжи

„МАЛИЙ КОБЗАР"

з 36 образками найкращих малярів.

Звертаємо на сю книжечку увагу всіх українських шкіл, як також усіх наших просвітних організацій, які поки-нуть незайно масово кольпортувати се гарне видання для дітий.

Ukrainian Publications for Children
"SWIT DYTYNY",
Lemberg, Zimorowicza str. 3
East Galicia—Europe.

ПАТЕНТИ

Даром пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий видручник. Пишіть по него слесу по українськи.

В справах патентовання винаходів і продажі патентів звертайтеся з довірєм до скорих і умілих патентових адвокатів на адрес:

A. M. WILSON, Inc.
310 Victor Building
WASHINGTON, D. C.

МИКОЛА ГАХ, ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СИЛАЧ, ДОСІ НЕПОБОРИМИЙ

(з „Канадійського Ранка").

Я доносив попередно про змагання Миколи Гаха з першої кляси силачами, з яких Микола всегда виходив побідоносно. І так п. Гах боровся зі шведським чампіоном Орляндом і положив його, положив мадярського чампіона Варгу, положив завзятого американського силача Пітертона і многого инших більших і менших силачів. Прийшлось йому боротися з польським першої кляси силачем Деметралем, який так собі геговажив нашого Миколу, що дав ковиці 1000 долярів що положить його два рази в одній годині. Тай дуже завівся, бо не лише не положив анї разу, але й самий кілька разів був у дуже прикрім положенню і лише його незвичайно велика техніка в боренню спасла його від поражки. Колиб так були лише дальше боролись, так певно наш Микола бурби його положив.

Борба п. Гаха з Деметралем простелила йому дорогу до кляси першорядних силачів. З ним почались числити світові силачі. Всесвітний чампіон Станислав Збишко став до борби з Миколою дня 23. мая. Величезна саля була набита по береги цікавими. По вступних двох змаганнях вийшов наш Микола і польський чампіон Збишко. Цікава собі боротьба, Микола хоч сильно збудований, та все таки губився в присутности львиної будови Збишка. Здавалось, що це боротьба миші з котом. Та вскорі ці ілюзії почали розвіватись коли Микола почав набирати чимраз більше певности себе і атакувати Збишка. Кілька разів Збишко був у дуже прикрім положенню, та маючи за собою велику вправу, Збишко цим ратувався від погрому. Так проминуло 45 минут, Збишко цілий купався в своїм поті від умучення. Микола далі почав завзятійше атакувати, вхопив його за ногу і кинув ним до підлоги, що аж гомін салею пішов, вхопив його знову за голову і цілим тягарем кинув ним до матерацю. Втрете вхопив Збишка з заду, підніс його до гори і як не розмахає ним у воздусі, та зі всієї сили як кине через себе так сильно, що Збишко гримнув до плятформи, відновив від неї і догори ногами злетів аж між люде на салю. При цім киданню Микола посовнувся і впав поза матераці і вдарився головою до підлоги так, що не був в силі підіностися на ноги. Доктори заопікувались ним. На тім скінчилось. Рефері узнав Збишка побідником, але Збишко відказався, бо не положив Миколу на лопатки і заявив, що він змірясь з паном Гахом, коли той буде готовий. Пізніше Микола прийшов до себе і є цілком вже готовий. Коли буде друга боротьба, то буде вона дуже цікава.

В другій парі, що боролася перед головним змаганнем, відзначився п. Бігун, незвичайно гарної будови і сили, який положив свого противника дуже легко. П. Бігун є угорський українець, має 24 роки і незвичайно сильний та спритний. Важить 195 фунтів і робить велику надію на успіх в тяжким змаганню. П. Гах і п. Бігун мають використуй змірятись зі собою, що до українського чампіонства.

М. Белегай.

French Line

Compagnie Générale Transatlantique

МОЛНІЙНА ЛІНІЯ ПО І З УКРАЇНИ

La Savoie July 14; Paris July 18
France July 25; Lafayette Aug. 4

(По всі дальші інформації голоситься до місцевого агента Французької Лінії або офісу компанії)

19 STATE ST., NEW YORK CITY

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ господині дому старшої дівчини або вдови не старшої 30 літ, інтересовані звають писати і на слідуючу адресу: W. Lewczenko, 13750 Pulen Ave., Detroit, Mich. 56-59

ПОТРІБНО на мешкання чесного мужчину. Простора, гарна кімната у приватної родини. Голоситися: Mr. Sandrowsky, 1273 Third Avenue, New York City. 54-57

ПОТРІБНО РОДИНИ, муж щоб був добрий шофер і механік, жена щоб зналася на домашній роботі. Добро платня і добрий дім. Голоситися Chauffer, c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 53-60

МЕБЛІ з трох кімнат дешево на продаж. Хто купить, може замешкати. Рент місячний $16.00. Голоситися до S. Shipko, 226 E. 2nd St., New York City., перший поверх на дрвно.

НА ПРОДАЖ дім на 7 кімнат, половина мур. Всі уміщення кромі стіни. Около дому пів акра землі. Продається дешево. Голоситися: 614 Tonnelle Ave., Jersey City, N. J. 57-59

Підписаний пошукує своїх шваґрів ІВАНА І ЛУЦІЯ БАРИЧ. Хтобиж знав де вони перебувають або вони самі най ласкаво зголоситься до: Кирило Баричник, 799—2nd Ave., Astoria, L. City. 56-57

НА ПРОДАЖ відовкапарський інтерес для двох спільників або одного інтерес дуже добре вироблений. Продається по причині другого інтересу в другім місті. Хто хоче купити, нехай голоситься листовно до: W. D. Waligura, 218½ Market Street, McKeesport, Pa. 56-57

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА.

Український ресторант з українсько-польскій кухнї міста Нюарку, з дуже добре виробленим бизнесом, мусить бути спроданий задля занедужання властителя. Інтересовані звають голоситися до 248 Court St., Newark, N. J. 53-60

ПОВІДОМЛЕННЕ.

Отсим повідомляємо інтересованих, що доктор Леон Інвінте лікувати отворив в Филадельфії, Па. при 1722 Arch Street. Місцевих проситься звертати увагу на подану адресу. Позамісцевий хай пишуть до головного офісу в Ню Йорку Leon's Institute, 131 West 39th Street. Хто залучить дво-центову марку з листом, дістане нам магазин даром. 55-61

ALFRED H. POPPKE, АДВОКАТ
207 Market St., Room 900-908
NEWARK, N. J.

Поради в всіх справах цивільних і бизнесових даром у вівторки між 6.30 а 9. вечер. Виготовляємо всякі повновласти нотрійні та другі правні папери.

УКРАЇНСЬКІ БІЗНЕСМЕНИ!

Наколи потребуєте написі (Signs) на вікні, полотні, банері і т. п. то пишіть про се 57-58

А. БОРИКА,
433 E. 9th Street, New York City

СВІЙ ДО СВОГО!

Се є клич кождого свідомого Українця

МИХАЙЛО ТУРЧИН

Український Будівничий Контракторт виконує всякі духові роботи по дуже низькій ціні на цвіні Ню Джерзи Стейт. За добру роботу дає кождому контрактору гарантію. Запасом є спеціяліст до вставляння дзвонів. Бізнес оснований 1910 року. Голоситись устно або письменно до:

46 YALE AVE., HILLSIDE, N. J.
Tel. Waverly 2094.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Бюро Детективів Лазарєва під жидівською стелею Ню Йорк.

Коли хто хотів би обкрадати, ошукувати, скривдити; коли щось домашній непорозуміння, то зголоситься до

WILLIAM LAZAREK,
29 East 7th Street, New York City

українського детектива, котрий полагоджує справи во цілих Злучених Державах і Канаді.

Потрібно сейчас 6 інтелігентних людий до праці в моїм бюрі.

ПОЗІР ВИНАХІДНИКИ І ВЛАСТИТЕЛІ ПАТЕНТІВ

та особи пошукуючі спільників до своїх патентів, нехто скорше дешевше і ретельніше не полагодить Вам справи аплікуванням купіля на патент, справи виробленя патенту, то Ваш винахід, справа вищуй, спільника до Вашого патенту, як ми, тобто ми маєте способність, користайте з нет дисель, полаж справа з винаходом, патентом, або аплікуванням спільника з дуже вежа і дальші проволоки може принести Вам велику шкоду. Інтересовані, зовіть надсилати патентові копії, рисунки своїх винаходів з описом, що можемо і пишете до:

L. P. S. C. WILK,
6 Kempton St., Fall River, Mass.

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірка поетичних творів Івана Франка. В видавку „Нової Ліґи". Вельмі гарне оголошення. У Ґоґрафічній нарисі Івана Франка (пер. Василя Верхрацкого) 14 ілюстрацій. Брошурованих $2.75, з паперовим хрестом $3.00.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.